

Un pròleg

A través de la neu
Varlam Xalàmov

Com s'obre una pista a l'erm nevada? Un home camina al davant, suant i renegant, amb prou feines arriba a posar un peu davant l'altre, enfonsant-se constantment a la neu profunda i fonedissa. L'home s'allunya, marcant el seu camí amb sots negres i irregulars. Es cansa, s'ajeu a la neu, encén un cigarret i el fum del tabac s'escampa en núvols blaus sobre la neu blanca i lluent. L'home ja ha tirat endavant, però el núvol queda suspès allà, on ha descansat: l'aire és gairebé immòbil. Les pistes les obren sempre els dies de calma perquè els vents no escombrin la feina dels homes. L'home tria tot sol els seus punts de referència en la immensitat nevada: una roca, un arbre alt; l'home comanda el seu cos per la neu com un timoner comanda un bot pel riu, d'una punta de terra a l'altra.

Pel camí marcat, estret i incert, avancen cinc o sis homes ben junts, un al costat de l'altre. Caminen al costat de l'empremta, però no per l'empremta mateixa. En arribar a un indret predeterminat, fan mitja volta i tornen a caminar de la mateixa manera, per aplanar la neu verge, on encara no ha posat els peus ningú. La pista està oberta. Hi poden passar els homes, els combois de trineus i els tractors. Si se segueix petja a petja el camí del primer, el camí serà visible, però serà un viarany estret de mal caminar i no pas una pista: un seguit de clots, avançar pels quals seria més difícil que no pas per la neu verge. Al primer li toca el més feixuc, i quan queda exhaust, per davant hi va algú altre del quintet capdavanter. Dels qui van seguint la petja, cadascú, fins i tot el més petit, el més feble, ha de trepitjar un trosset de neu verge i no pas la petja d'algú altre. I els qui van a cavall o en tractor no són pas els escriptors, sinó els lectors.

